

DARSLARNI SAMARALI TASHKIL ETISH VA ZAMONAVIY XORIJ METODLARIDAN FOYDALANISH

Umarxodjayeva Dilnoza Mirzakirovna

Toshkent davlat agrar universiteti

Tillar kafedrası

Annotatsiya: *Darslarni tashkil etish va zamonaviy xorijiy usullarni qo'llash o'quv jarayonini samarali tashkil etishning hal qiluvchi elementlari hisoblanadi. Samarali tashkil etilgan o'quv xona qurollari, o'qitishning innovatsion yondashuvlarini o'z ichiga olgan holda, talabalarning ta'lim natijalarini sezilarli darajada oshirishi, akademik yutuqlarni yaxshilashi va intellektual o'sish uchun qulay muhitni yaratishi mumkin. So'nggi yillarda talabalarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun an'anaviy o'qitish usullarini yangilash va zamonaviy xorijiy yondashuvlarni o'z ichiga olish zarurati tobora ortib bormoqda. Ushbu maqolada darslarni samarali tashkil etish va ta'lim natijalarini oshirishda zamonaviy xorijiy usullardan foydalanish muhimligini o'rganadi.*

Kalit so'zlar: *o'qitish metodlari, zamonaviy usullar, xorij tajribasi, malakali o'qituvchilar, innovatsion yondashuvlar*

Kirish: *Darslarni samarali tashkil etishning asosiy afzalliklaridan biri shundaki, u o'qituvchilarga tuzilgan va yaxshi rejalashtirilgan o'quv muhitini yaratishga imkon beradi. Darslar yaxshi tashkil etilganda, o'qituvchilar har bir mavzu uchun yetarli vaqt ajratishlari, barcha talabalar ishtirok etish uchun teng imkoniyatlarga ega bo'lishlarini ta'minlashlari va qo'shimcha yordamga muhtoj bo'lganlarga individual e'tibor berishlari mumkin. Bu, o'z navbatida, talabalar o'rtasida intizom va mas'uliyat hissini rivojlantirishga yordam beradi, chunki ular ulardan nima kutilayotganidan xabardor va o'z ishlarini shunga muvofiq*

rejalashtirishlari mumkin. Bundan tashqari, uyushgan o'quv xona sozlamalari chalg'itadigan narsalarni kamaytirishga, shovqin darajasini pasaytirishga va o'rganish uchun qulay muhit yaratishga yordam beradi.

Tuzilgan o'quv muhitini targ'ib qilishdan tashqari, darslarni samarali tashkil etish o'qituvchilarga ko'proq talabalarga yo'naltirilgan yondashuvni qo'llashga imkon beradi. Loyiha asosida o'qitish, o'quv xonalari va hamkorlikda o'qitish kabi zamonaviy xorijiy usullarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar talabalarni o'z bilimlariga egalik qilishga, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga va ijodkorlikni rivojlantirishga undashlari mumkin. Masalan, loyiha asosida o'qitish talabalarga jamoalarda ishlashni, tadqiqot o'tkazishni va yechimlarni ishlab chiqishni talab qiladigan haqiqiy muammolarni berishni o'z ichiga oladi. Ushbu yondashuv nafaqat muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshiradi, balki jamoaviy ish, muloqot va vaqtni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy xorijiy usullarni qo'llashning yana bir muhim afzalligi shundaki, ular talabalarning turli ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi. An'anaviy o'qitish yondashuvlari ko'pincha ma'ruzalar va darsliklarga tayanadi, ular barcha talabalar uchun qiziqarli yoki tegishli bo'lmasligi mumkin. Aksincha, gamifikatsiya, simulyatsiya va virtual haqiqat tajribalari kabi zamonaviy xorijiy usullar o'rganishni yanada interaktiv va samarali qilishi mumkin. Masalan, gamifikatsiya o'rganishni yanada qiziqarli qilish uchun ballar, nishonlar va yetakchilar taxtasi kabi o'yin dizayni elementlaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Ushbu yondashuv talabalarning motivatsiyasini, ishtirokini ushlab turish stavkalarini oshirishi ko'rsatilgan.

Bundan tashqari, zamonaviy xorijiy usullardan foydalanish nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga yordam beradi. Ko'pgina talabalar nazariy tushunchalarni Real stsenariylarga qo'llash uchun kurashadilar, bu esa tushunishning yetishmasligi va yomon akademik ko'rsatkichlarga olib kelishi mumkin. Amaliy tadqiqotlar, rol o'ynash mashqlari va sohaga oid loyihalarni o'quv dasturiga kiritish orqali

o'qituvchilar talabalarga amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga va nazariy tushunchalarni real stsenariylarga tatbiq etishga yordam berishlari mumkin. Ushbu yondashuv nafaqat talabalarning tushunishini kuchaytiradi, balki ularga tegishli ko'nikma va tajribani taqdim etish orqali ularni ishchi kuchiga tayyorlaydi.

Darslarni samarali tashkil etish va zamonaviy xorijiy usullardan foydalanish muvaffaqiyatli ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismidir. Tuzilgan va yaxshi rejalashtirilgan o'quv muhitini yaratish, talabalarga yo'naltirilgan yondashuvlarni qabul qilish, talabalarning turli ehtiyojlarini qondirish va nazariya va amaliyot o'rtasidagi farqni bartaraf etish orqali o'qituvchilar talabalarning ta'lim natijalarini yaxshilashlari, ilmiy yutuqlarni yaxshilashlari va intellektual o'sish uchun qulay muhitni yaratishlari mumkin. O'qituvchilar XXI asr o'quvchilarini o'qitish muammolari bilan kurashishda davom etar ekan, ular yangi g'oyalarga ochiq bo'lishlari, o'qitish amaliyotini moslashtirishga tayyor bo'lishlari va talabalarni tobora murakkablashib borayotgan muvaffaqiyatga tayyorlaydigan yuqori sifatli ta'lim berishga sodiq bo'lishlari shart.

Shunday qilib, ular talabalarga tobora raqobatbardosh global iqtisodiyotda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan ko'nikma, bilim va malakalarni rivojlantirishga yordam berishi mumkin.

Bundan tashqari, darslarni samarali tashkil etish va zamonaviy xorijiy usullardan foydalanish ham o'qituvchilarning malakasini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchilarni yangi yondashuvlar va metodologiyalarni qabul qilishga da'vat etilganda, ular o'z amaliyotlari haqida fikr yuritishga, bilim va ko'nikmalarini yangilashga va o'zgaruvchan talabalar ehtiyojlariga moslashishga majbur bo'ladilar. Bu nafaqat o'qituvchilarning ishonchi va malakasini oshiradi, balki maktablarda doimiy takomillashtirish madaniyatini ham rivojlantiradi.

Intensiv metodologiyaga muvofiq ish amaliyoti nutq faoliyatining barcha turlarini bir darsda ham, darslar tizimida ham ularning integratsiyasi va o'zaro bog'liqligiga

asoslangan parallel rivojlanishining dolzarbligini ko'rsatadi. Shuningdek, o'quv maqsadlari va nutq faoliyati turlarining tegishli ierarxik bo'ysunishini hisobga olish muhimdir. Shu bilan birga, bu erda asosiy rol o'qishga beriladi. Nutq qobiliyatini rivojlantirish uchun samarali vosita bo'lib xizmat qiladigan o'qish funktsiyasi tufayli kommunikativ kompetentsiyaning shakllanishi va rivojlanishi katta darajada tezlashishi mumkin.

Gapirishdan oldin o'qitishni tushunish nutq ko'nikmalarini shakllantirishni tezlashtirish uchun haqiqiy imkoniyat yaratadi. Guruhlar tizimida tematik printsipga muvofiq o'quv materialini tanlash va oqilona tashkil etish – tuzilishi va mazmuni jihatidan yaxlit birlikni ifodalovchi o'zaro bog'liq guruhlar tizimi – o'quv jarayonini optimallashtirishga yordam beradi. Shu bilan birga, tematik jihatdan birlashtirilgan darslar tizimidagi har bir darsning o'ziga xos xususiyatlari va o'ziga xosligi borligini yodda tutish kerak: maqsad, mazmun, tuzilish va qurilish mantig'i kabilarni.

Muayyan mavzu bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish va uslubiy rivojlantirishda faol assimilyatsiya qilish uchun mo'ljallangan materialni (nutq faoliyatining barcha turlari uchun umumiy) va passiv ravishda o'zlashtiriladigan materialni oqilona taqsimlash ham muhimdir. Shuni hisobga olish kerakki, tayyorlangan nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun ishlatiladigan "og'zaki" matn (matn-dialog) xarakter jihatidan o'qishni o'qitishda ishlatiladigan matnlardan, yozma nutqdan barcha xususiyatlari bilan (sintaksisning murakkabligi va boshqalar) tubdan farq qiladi. Taklif etilayotgan texnologiya kelishilgan birgalikdagi faoliyat va o'quv materialini yetkazib berish (tanishtirish), uni matn bilan takroriy uchrashuv orqali xotirada saqlash (faollashtirish va o'qitish) va materialni muloqotda amaliy qo'llash orqali o'qitish tezligini oshirishga imkon beradi.

Tematik guruhlangan matnlar talabalarning ko'nikmalarini rivojlantirish uchun tuzilgan asos yaratadi. Ushbu matnlar taklif qilingan vaziyatlar kontekstida ularni hal qilish uchun o'quv jarayoniga kiritilmoqda.

Shuni ta'kidlash joizki, darslarni samarali tashkil etish va zamonaviy xorijiy usullardan foydalanish maktab ma'murlari va siyosatchilarining doimiy yordamini talab qiladi. O'qituvchilarni yetarli tayyorgarlik, resurslar va avtonomiyalar bilan ta'minlash ularning innovatsion yondashuvlarni samarali amalga oshirishlarini ta'minlash uchun juda muhimdir. Bundan tashqari, siyosatchilar ta'lim infratuzilmasiga, shu jumladan texnologiyaga asoslangan guruhlariga va raqamli resurslarga sarmoya kiritish muhimligini tan olishlari kerak.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, darslarni samarali tashkil etish va zamonaviy xorijiy usullardan foydalanish muvaffaqiyatli ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismidir. Innovatsiyalarni qabul qilish, texnologiyadan foydalanish va talabalarga yo'naltirilgan yondashuvlarni birinchi o'ringa qo'yish orqali o'qituvchilar talabalarni tobora murakkablashib borayotgan dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlaydigan qiziqarli o'quv tajribalarini yaratishi mumkin. Biz tez o'zgarish va texnologik taraqqiyot bu davrda oldinga harakat sifatida, biz o'qituvchi professional rivojlantirish oshirishga qaratilgan ta'lim islohoti sa'y-harakatlarini birinchi o'ringa kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. *Azimov E. G, Shchukin A. N. "Uslubiy atama va tushunchalarning yangi lug'ati", M.: Ikar, 2009.*
2. *Galskova N. D. "Chet tillarini o'qitishning zamonaviy usullari: O'qituvchilar uchun qo'llanma. - 2-nashr, qayta nashr.*
3. *E. S. Po'lat, M. Yu. Buxarkina "Ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari": Darslik. - M.: Akademiya, 2007 yil.*
4. *Solovova E. N. "Chet tillarini o'qitish metodikasi: asosiy ma'ruza kursi: pedagogika universitetlari talabalari va o'qituvchilari uchun qo'llanma", 4-nashr, M.: Prosveshchenie, 2006 yil.*

5. Titarenko N.V. *"Chet tillarini masofaviy o'qitishda muammoli yo'naltirilgan rolli o'yinlarni tashkil etish usullari: ingliz tili materialli bo'yicha"*, Moskva: Moskva davlat iqtisodiyot universiteti, 2007 yil.